

© PATRICK DIELEMAN

Een goed beheerd fytolokaal

Een must voor ieders gezondheid

Het fytolokaal is een van de meest risicovolle plaatsen op een landbouwbedrijf, wegens het potentiële gevaar voor mens en milieu van de daar opgeslagen gewasbeschermingsmiddelen (GBM). Het is dan ook niet voor niets dat de inrichting en het beheer van het lokaal aan bijzondere voorwaarden zijn onderworpen. Die zijn niet alleen wettelijk bepaald, maar worden ook gecontroleerd door de overheid (FAVV, FOD of SPW-DPC (in Wallonië)) en in het kader van de Vegaplan Standaard-audits. Desondanks komen er nog geregeld signalen van erfbetreders (auditors, overheidscontroleurs, teeltadviseurs ...) die een fytolokaal bezochten met directe risico's voor de gezondheid van de landbouwer en de erfbetreder. In dit artikel zetten we daarom de verschillende aspecten van het fytolokaal nog eens in de kijker.

Mathias De Backer, Vegaplan

Inrichting

Een proper en stofvrij fytolokaal dat correct ingeplant is, garandeert een veilige opslag van GBM. Zorg ervoor dat het niet in direct contact staat met ruimtes waar mensen of dieren verblijven. Bij de inrichting let je erop dat het lokaal droog en goed geventileerd is, om ophoping van giftige dampen te vermijden. Ook als de producten in een fytokast of oude diepvries worden bewaard, voorzie je die best van een rooster om ventilatie te verzekeren. Er moet ook steeds een goede verlichting

zijn, die het mogelijk maakt om de etiketten te lezen. Door gebruik te maken van brandveilige verf of materialen beperk je ook het brandgevaar. Morsen van product vormt steeds een risico, maar dit kan je beperken door een opvangsysteem te voorzien. In Wallonië is dit zelfs een verplichting en moet het opvangsysteem een volume hebben dat minstens gelijk is aan een kwart van het totale volume aan vloeibare GBM of aan het volume van de grootste verpakking, indien die groter is. Om gemorst product eenvoudig te kunnen opruimen, moet je ook een verharde ondoordringbare ondergrond en niet-absorberende legplanken voorzien. Een emmer met zand of zaagmeel en een vuilblik maken dat je het product ook goed kan opruimen.

Opslag van gewasbeschermingsmiddelen

Bewaar je gewasbeschermingsmiddelen steeds in de oorspronkelijke verpakking. Die is aangepast aan de chemische samenstelling van het product, wat schade aan de verpakking verhindert. Let er bovendien op dat het origineel etiket steeds aanwezig moet zijn. Hierop staat immers alle wettelijk verplichte informatie, net als de maatregelen die moeten worden getroffen in geval van een ongeluk.

Om vergissingen tijdens de voorbereiding van een behandeling te vermijden, kan je je GBM ook best overzichtelijk ordenen. Dit kan per teelt waarvoor ze erkend zijn en/of per groep (fungicide/ herbicide/ insecticide ...). Bij het ordenen hou je er ook best rekening mee om de GBM in vaste toestand (poeders of granulaten) boven de vloeibare te stockeren, zodat eventuele lekken geen schade aan de onderliggende producten kunnen veroorzaken.

Niet-bruikbare gewasbeschermingsmiddelen

De opslag van niet-bruikbare gewasbeschermingsmiddelen (NBGM) verdient bijzondere aandacht. NBGM zijn producten waarvan de erkenning is ingetrokken en de opgebruiktermijn verstreken is, de erkenning niet (meer) van toepassing is op de teelten in je bedrijf, de houdbaarheidstermijn verstreken of het etiket niet meer leesbaar is. Deze producten mogen strikt genomen enkel in je bezit zijn indien ze minder dan twee jaar als NBGM geklasseerd zijn, en je ze dus nog niet met de volgende tweejaarlijkse ophaling van AgriRecover hebt kunnen inleveren. In het fytolokaal voorzie je hiervoor een afzonderlijke plaats, die je duidelijk aanduidt met een label NBGM of 'Vervallen'.

Bewaar je gewasbeschermingsmiddelen steeds in de oorspronkelijke verpakking.

Een bijzonder geval zijn de producten met een '120 dagen toelating voor noodsituaties'. Deze producten worden als NBGM beschouwd tijdens de periode buiten de 120 dagen toelating en moeten afzonderlijk worden opgeslagen met de aanduiding 'NBGM-120 dagen'. Zolang de 120 dagen toelating van deze producten in opeenvolgende jaren wordt verlengd, moeten deze niet worden ingeleverd bij AgriRecover.

De opslag van de lege verpakkingen moet niet noodzakelijk in het fytolokaal, maar kan ook ordelijk op een andere plaats op het bedrijf. Deze sorteer je zoals het hoort. Gebruik bij voorkeur de zakken die door AgriRecover worden aangeboden.

Uitrusting

De basisuitrusting maakt dat je veilig met GBM aan de slag kan. Om correct te kunnen doseren is een weegschaal in goede staat cruciaal. Een maatbeker helpt om vloeistoffen juist af te wegen. Voor het geval er toch iets misloopt, moet in de nabijheid van het fytolokaal ▶

Het fytolokaal links, met duidelijk geordende producten en legplanken met opstaande randen, beperkt de risico's en de kans op het maken van fouten. Het fytolokaal rechts vormt een gevaar voor de gebruiker van de producten en ook voor het milieu.

Persoonlijke beschermingsmiddelen zorgen ervoor dat je gezondheid maximaal beschermd wordt tijdens het werken met gewasbeschermingsmiddelen. Een masker met een filter met bruine markering absorbeert de dampen. Een overall, handschoenen en laarzen verhinderen direct contact met het product.

ook stromend water of een oogdouché aanwezig zijn. Een brandblusapparaat is ook geen overbodige luxe. Bij het werken met GBM is het belangrijk om ook je persoonlijke veiligheid te bewaken. Voorzie steeds een propere overall, degelijke laarzen, nitrile of neopreen handschoenen en een veiligheidsbril die je enkel voor het toepassen van GBM gebruikt. Zorg ook dat je vermijdt om giftige dampen in te ademen, door een masker te dragen met een filter voor organische dampen (bruine kleurcode). Deze filter moet regelmatig worden vervangen en mag niet vervallen zijn. Je persoonlijke beschermingsmiddelen moet je ook buiten het fytolokaal bewaren om te vermijden dat ze verontreinigd raken, of de filters verzadigd raken door de dampen.

Besluit

Door bewust met de risico's van GBM om te gaan, kan je de risico's beperken. Hierdoor draag je niet alleen bij aan een beter imago van de landbouw en aan het behoud van de erkenning van de nog beschikbare producten, maar je beschermt ook je eigen gezondheid. Bovendien vermijd je er een boete mee bij een controle door de overheid, of dat je certificaat wordt ingetrokken naar aanleiding van een audit voor Vegaplan. Je hebt er dus alle belang bij om de richtlijnen nauwgezet op te volgen. ■

Bij een goed beheer van de lege verpakkingen worden de bussen uitgespoeld, gedroogd en bewaard in daarvoor voorziene zakken van Agrirecover. Doppen worden afzonderlijk verzameld. Zegels vallen, net als vervuild verpakkingsmateriaal zoals zakken of dozen, onder de niet-spoelbare fractie.

Reglementering en documentatie

Er zijn verschillende bronnen die je kan raadplegen om aan alle voorwaarden te voldoen.

- Erkende middelen in België: <https://fytoweb.be/nl>
- Veiligheidsfiches van GBM in België: www.phytotrans.be
- Ophaling lege verpakkingen en NBGM: <https://agrirecover.eu>
- (Franstalig) technisch advies Wallonië over het gebruik van GBM en inrichting fytolokaal: <https://protecteau.be/fr>
- Vegaplan standaarden: www.vegaplan.be/